

VALENTINA GULIN
[priređila]

GOSPODIN INSTITUT

Arhivi čuvaju spise u kutijama. Dokumentacija IEF-a čuva kutiju s razglednicama, najstarijom datiranom iz 1964. godine. Poštanskim žigom i slikom osvjedočeni su boravci suradnika IEF-a na terenskim istraživanjima, kongresima, simpozijima, godišnjim odmorima. Upućene su onima koji su ostali u Zvonimirovoj. Žig i sliku upotpunjuju komentari, sročena proza ili poezija s druge strane razglednice. Izdvojeni su sadržaji nekih razglednica koji osvjetljavaju vrijeme prošlo, brige i nebrige, želje, misli i primisli.

Zanimljivi su načini obraćanja Institutu zabilježeni na razglednicama. Sam je Institut personificiran, naslovljen kao "cijenjeni gospodin" ili "cijenjeni zbor". Zanimljiva su i naslovljivanja samog radnog kolektiva: od vremenšno adekvatnih "drugi drugovi i drugarice", "drugi samoupravljači", preko onih pristojnih — "poštovani, vrijedni suradnici" — do onih prisnih, "drugi moji", "voljeni i ljubljene kolektive Institutleka", "drago društvo", "drugi prijatelji". Ima i poetskih — "lepe naše rožice i vrli klinčeci" — i dvosmislenih "drage zavodnice i zavodnici". Za kraj još jedan naslov: "drugi kolektiv istaknutih mislilaca". Taj svima laska.

Sadržaj napisanih razglednica iznosi se po izboru i tematski je grupiran. Tek toliko da se unese neki red.

Terenski rad jedna je od važnih aktivnosti institutskih znanstvenika. Evo nekoliko komentara o istraživanju "s lica mjesta". I o onome što istraživanje nije. I što ga prati. I kako mu prići. Kratke, telegrafske priče.

Drugi naši, izgarajući unutarnjim plamenom (gripoznim), izloženi vanjskom vjetru (samo što ne padne snijeg), gramzljivo zbiramo jačke i pravice. Ima čuda toga. Jednoga smo pokopali, dvoje vjenčali i još se nismo umorili — Zorka [Vitez], Jerko [Bezić], Nina [Beljak], Grosswarasdorf, 4.10.1972.

Natovaren k'o mazga sretno stigo i otisnuo se na debelo more — dragom društvu iz male sobice "velikih radosti" — Krešo [Galin], Makarska, 18.8.1973.

Još jednom bih se zakleo da je terenski rad divan posao! Divan zrak kojeg se može gristi, a priroda očaravajuća. Ljudi dobre ćudi, a pršut pripremljen na poseban način (sušena šunka na zraku...) Građe ima na pretek i kopam podjednako duboko u Čabru, Tršću i bližoj okolici — Krešo [Galin], Čabar, 26.11.1975.

Puno pozdrava s terenskog "dubokog kopa" — Krešimir [Galin] 21.8.86.

... Istraživanje i snimanje je uspješno, iako se je broj kazivača(ica), za koje znam od prije, smanjio skoro na polovicu — što valja shvatiti kao opomenu da se što prije i opsežnije snimi "kanat po starinski"... — Ružica [Bonifačić], Punat, 23. 3. 86.

Vrijeme dobro, kazivači razgovorljivi i brojni, ribe ima, crnjak odličan — Ljiljana [Marks], Zlarin, 15.7.1975.

Obnova uspjela, pacijent umro — teren novaka, Ivan [Lozica], Vido [Bagur], Orebić, 10.2.1997.

Znanstveni skupovi drugo su uporište institutskih znanstvenika. Svježi komentari "iz prve ruke":

Pozdravi iz Bukurešta, s jednog kongresa na kome se mnogo govori a ponekad nešto i čuje — Maja [Bošković-Stulli], Rumunjska 1969.

Dragi samoupravljači, u znoju lica svoga slušam sve referate da nam koji biser ne bi promakao. Do sada imamo cijelu ogrlicu — Zorica [Vitez]. Ako ovako nastave pretvorit ćemo se u stočare — Ljiljana [Marks]. Ipak, tu je Neretva da opere i znoj i stočare. Lijepa je, "života mi" — Nives [Beljak], Čapljina, 18.9. 1974.

... lješkarim u hladu i razmišljam o referatu koji moram napisati za folkloriste — Zorica [Vitez], Šolta, 29.7.1975.

Na ovom prekoceanskom mamutu (na razglednici je slika ogromnog betonskog hotelskog zdanja) brodimo nesigurnim kongresnim vodama. Utopit se nećemo (pada kiša, bazen ne radi), ali se lako možemo ugušiti jer su svi prozori brižno zatvoreni, a etnolozi veliki pušači — Dunja [Rihtman-Auguštin], Zorica [Vitez], Neum, 2.10., s.a.

Mnogo pozdrava svima iz Budimpešte gdje mi se čini da svuda lete vještice — Maja [Bošković-Stulli], Budapest, 1988.

Daljina nije prepreka mislima na Institut — male sobe, gužva u kuhinjici, priče i rasprave, znanost i neznanost. Zato ljudi misle na putovima svojim na suradnike svoje. I prijatelje.

I u kišnim danima mislim na vaše sretne i svijetle likove — Ivo [Ivančan], Pag, s.a.

Uz čašicu izvrsnog vina i odlične "poslovne" rezultate, misli na svoj Institut i njegove pregaoce — Ivo [Ivančan], Eisenstadt, s.a.

Mislimo na sve vas! Sukcesivno i simultano! Multi-medijalno! — Tanja [Perić-Polonijo], Maja [Bošković-Stulli], Ivan [Lozica], Olga [Supek], Hvar, 14.5.1984.

Uvijek sam želio odmor na otoku bez folklora. Ovdje to nisam našao. Ne živite u uvjerenju da sam na crnomorskoj obali. Vrag me nosi daleko na jugoistok — ne brinite, moje misli su stalno uza ZIF. — Ivan [Lozica], divljim Kurdistanom, 23.7.1985.

Ne, neću ostati, iako bi to možda trebalo. Vratit ću se, ne mogu bez vas — Ivan [Lozica], London, 10.7.1987.

Udaljeni smo od vas čitavih 1000 km, a ipak mislimo na vas — Dunja [Rihtman-Auguštin] i Vesna [Turčin], Ohrid, 1.7.1988.

Bilo kuda ja odletim, uvijek vas se rado sjetim — Ivo [Ivančan], Sidney, 30.1.1991.

Povratku se mnogi raduju:

Sve je izvrsno prošlo, lijepo nam je bilo ovdje, još samo da sretno stignemo kući — Jerko [Bezić], London, 24.5. 1986.

U općoj poplavi kiča ovo je tek sitnica. Uspomene na jedan meksički ručak ne baš ukusan! Spremite ovo u našu kolekciju.— JOŠ DESET DANA! Oni koji su bili u vojsci, shvatit će me bolje! — Zorica [Vitez], L.A., s.a.

Puno Vas pozdravljam i jedva čekam kavicu u utorak — Tanja [Perić-Polonijo], Vrbnik, 16.8.1991.

Jedva čekam da odmorim noge u Institutu — Zorica [Vitez], Roma, 3.1.1997.

Prigodničarske su čestitke vezane uz Dan žena:

Ljepšem, dražem, brojnijem, pametnijem i upravo snažnijem dijelu kolektiva želi sve najbolje povodom 8. marta — Braco [Milićević], Pazin, 7.3.1974.

Zavodnicama iz Zavoda: Došlo je proljeće! Da Vam, žene, blažene, predam cvijeće. Odani Miko [Bonifačić] Rožin — Zagreb. 8.3.1985.

Postoje razne napomene i naputci.

Sve vas srdačno pozdravljam sa napomenom da je ovdje vrlo zanimljivo, korisno i hladno — Zorica [Vitez], Zenica, 4.10. 1968.

Muči me briga da li ste primili moj prikaz. Zatim, molim ako je ikako moguće da mi pošaljete knjigu Slavka Kremenškega Obča etnologija (možda je i na Milivojevom stolu). Ako je Katarina još tamo, molim da mi napiše koje je ono datume Šola u Zgb. — sram me je, ali sam zaboravila. Molim, također, ako ima što pošte za mene, da mi pošaljete. Ne psujte, ne griješite duše. Klanjam se — Zorica [Vitez], Šolta, 6.8.1975.

O čemu snatre znanstvenici u Zvonimirovoj?

Sad kad sam na svježoj visini od 1000m, snabdjevena američkofilmskom panoramom iz svemirske letjelice, mogu Vam reći "von oben" da čovjek mora ostati na visini da se ne bi morao spuštati ispod svoga nivoa. Kad se poveća bod, tu ću izgraditi kuću s toplom bibliotekom — Divna [Zečević], Pohorje, 27.8.1987.

Dragi naši, s ovog nebodera /na slici je neboder Alcoa Building/ voze nas helikopterom na stadion sa 80.000 ljudi koji čekaju satima na naša predavanja. — Zorica [Vitez], Dunja [Rihtman-Auguštin], Jerko [Bezić], Zmago [Šmitek], Đenana [Buturović] i dr., Pittsburgh, s.a.

Poezija razglednička uvod je sljedećem, pjesničkom bloku:

Mesopuste Frane // ti naša ruino!!! Ti si nama popil/ rakiju i vino!!! (dalje ide trajnaninanena...) — Ivan [Lozica], Ružica [Bonifačić], Tvrtko [Zebec], Punat ob Krku, 13.2.1991.

Invidia zlo vas kolje, // malignità gore davi, // er slobodnomu mi je bolje, // neg' li vama ki ste schiavi! — Ivan [Lozica], Dubrovnik, 15.9.1987.

O, kako mislim na // vas s kojima u sretan // čas udružih svoj rad! — Ivan [Lozica], Poreč, 2.7.1984.